

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 5

Sub. Code :

1	1	1	2	5
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	3
---	---	---	---

NEP U.G. Common-Value Added Course 3rd Semester
(2125)

HISTORY

Paper : Understanding India (Modern Ideas) (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 45

Note :— (1) Q. No. I is compulsory. Attempt any **FIVE** short questions in **25-30** words each. Each question carries **3** marks.

(2) Attempt any **TWO** essay-type questions in **700-1000** words each, selecting **ONE** from each Unit I & II. Each question carries **15** marks.

- I. (1) What do you mean by 'Gender Equality'?
- (2) State the principles of Social Justice.
- (3) Underline the importance of universal brotherhood in promoting peace.
- (4) How would you define Gender Discrimination?
- (5) What is meant by the 'Rule of Law' in a democracy?
- (6) Explain briefly the term, 'Purna Swaraj'.
- (7) What do you know about application of Ahimsa in Gandhiji's national movements?
- (8) Briefly discuss the cultural ideas behind Hindutva.

UNIT—I

- II. How does the Indian Constitution ensure Social Justice?
- III. Examine the part played by Education in promoting Gender Equality.

UNIT—II

- IV. Analyse the role of Elections in a democracy.
- V. Trace the rise and growth of Swaraj during India's freedom movement.

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) प्र.न. I अनिवार्य है। कोई भी 5 लघु प्रश्न 25-30 शब्दों में लिखें। प्रत्येक प्रश्न 3 अंकों का है।

(2) कोई भी 2 निबंधात्मक प्रश्न 700-1000 शब्दों में लिखें, प्रत्येक यूनिट I और II में से कम से कम एक प्रश्न चुनें। प्रत्येक प्रश्न 15 अंकों का है।

- I. (1) 'लैंगिक समानता' से आपका क्या तात्पर्य है?
- (2) सामाजिक न्याय के सिद्धांत बताइए।
- (3) शांति को बढ़ावा देने में विश्व बंधुत्व के महत्व को रेखांकित कीजिए।
- (4) लैंगिक भेदभाव को आप कैसे परिभाषित करेंगे?
- (5) लोकतंत्र में 'कानून के शासन' से क्या तात्पर्य है?
- (6) 'पूर्ण स्वराज' शब्द की संक्षेप में व्याख्या कीजिए।

- (7) .गांधीजी के राष्ट्रीय आंदोलनों में अहिंसा के अनुप्रयोग के बारे में आप क्या जानते हैं?
- (8) हिंदुत्व के पीछे के सांस्कृतिक विचारों पर संक्षेप में चर्चा कीजिए।

यूनिट—I

- II. भारतीय संविधान सामाजिक न्याय कैसे सुनिश्चित करता है?
- III. लैंगिक समानता को बढ़ावा देने में शिक्षा की भूमिका का परीक्षण कीजिए।

यूनिट—II

- IV. लोकतंत्र में चुनावों की भूमिका का विश्लेषण कीजिए।
- V. भारत के स्वतंत्रता आंदोलन के दौरान स्वराज के उदय और विकास का वर्णन कीजिए।

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :- (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜ ਲਘੁ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

(2) ਯੂਨਿਟ I ਅਤੇ II ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 700-1000 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਲੇਖ-ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ।

- I. (1) 'ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ' ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (2) ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ।
- (3) ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰੋ।

- (4) ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਗੇ ?
- (5) ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (6) 'ਪੂਰਨ ਸਵਰਾਜ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (7) ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
- (8) ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—I

- II. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ?
- III. ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

- IV. ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
- V. ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਸਵਰਾਜ ਦੇ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ।